

Carmen MIHALACHE

Euforia dezastrului

Primul comentariu pe care l-am auzit la sfârșitul reprezentației cu **România 21** de Peca Ștefan, recenta premieră a Teatrului Tineretului din Piatra Neamț, a fost al unui cuplu matur care ieșea dintr-o lojă. Domnul îi comunica partenerei sale impresia asupra spectacolului, scurt și foarte sugestiv: *pare o comedie, dar de fapt e o tragedie*. Ea a fost de acord, și i-am văzut cum coborau scările continuându-și discuția. Ceea ce era primul semn de bine. Spectacolul prinsese, oamenii l-au înțeles, ce se întâmpla în text le era familiar, îi îngloba într-un anume sens, și simțeau nevoia să schimbe păreri pe marginea lui. Pentru că în „România 21” trăim cu toții.

Piesa lui Peca are o istorie mai lungă. A fost scrisă în 2004, în engleză, fiind apoi tradusă și adaptată în limba română. A avut mai multe spectacole-lectură, prezentări publice, workshop-uri, a fost tradusă în alte limbi și a câștigat în Germania, în 2007, la Heidelberger Stuckemarkt, Premiul pentru Inovație. E o lucrare cu o carieră internațională, carevasăzică, un produs de export (Estul se poartă, vinde) plimbat prin mai multe locuri până a ajunge pe scena pietreană. Unde s-au pus în mișcare forțe multinaționale, impresionante, pentru realizarea unei superproducții muzicale. Dar ce spune textul? Ca și în alte dăți, și aici, Peca este personaj, e „povestașul”, *of course*. Care a inventat o „dramedie” (termenul era folosit și de Dumitru Solomon) în care pune de toate, ca într-un coș mare de la supermarket. Apare și Dumnezeu în piesă asta „totalitaristă” tematic, el fiind perfect adaptat vremurilor pragmatice, consumerismului și mercantilismului, din moment ce percepe o taxă în dolari pentru consultații. E clar, începând cu Țăldes, nimeni nu mai are nimic sfânt în țara lui Dracula. În ce-o fi constând identitatea acestui colț de lume numit România? Pentru că arta nu dă răspunsuri, dramaturgul ne spune că a încercat să imagineze un soi de piesă-întrebare abordând, de fapt, o arhitemă indigenă, cea a eșecului. El se lansează într-o incursiune în istoria recentă a României, începând cu anii '80 (ai copilăriei sale), ca să ajungă până în zilele noastre. Cu toată fauna recognoscibilă, cirul aferent, cel de toate zilele, și cel mediatic, „otevizat”, până târziu, în noapte. Nesfârșita tranziție românească, stereotipurile ei, fețele *capitalismul* sălbatic, corupția generalizată, politicianismul, venalitatea, în fine, mai toate tarele, bine știute, se regăsesc în țesătura piesei. Trecând de primul strat, de stricta actualitate a colecției de știri din presa tabloidizată, **România 21** se avântă în metaforă, parodie, parabolă, suprealism. După propria mărturisire, autorul își ia o distanță brechtiană față de lumea înfățișată, construiind un *musical* în care *muzica are efectul de a contrabalansa sarcasmul piesei*. Dezinvolt, teribilist, ironic și autopersiflant, cu un limbaj mai „scuturat” astăzi dată, Peca pune în scenă, în spiritul autenticismului, un *story* verosimil și niște personaje credibile, cu *vise mărețe – în care familia și relația cu Dumnezeu sunt pe primul plan*. Familia e alcătuită din Ion, Mio și copiii lor, doi băieți, Teo și Vic, și sora lor, Fifi. Avatarurile acestora, tragediile personale, dezastrul, ruina familiei lor dau seama, la scară mărită, despre o stare generală. A unei țări care și-a văzut un vis cu ochii, integrarea în UE, rămânând însă același original ținut exotic, clocind paradoxuri, în căutarea pierdutului reflex al Europei. Cum să te integrezi în „marea familie europeană”, dacă nu te ții baierelor să-ți faci curățenie în ograda proprie? Că tot vorbim despre o *piesă-întrebare*.

Transpunerea acesteia pe scenă îi aparține unei regizoare din Marea Britanie, Pia Furtado, cu experiență în montarea unor spectacole de teatru, operă, *musical*. Ea reușește să țină în mână o reprezentație complexă, creând un vesel caleidoscop de imagini. În scenă se instalează o veritabilă euforie a dezastrului, actorii jucând și cântând cum au putut ei mai bine, ca să ne convingă de faptul că *adevărul e o metaforă* (într-un loc de lume unde totul este luat în ușor). Regizoarea a imprimat un ritm alert spectacolului (inegal, totuși, cu unele inerții și mici indecizii) și un aer de divertisment serios. Asumându-și convenția brechtiană, ea i-a îndrumat pe actori spre un joc lucid, detașat, conținând comentariul ironic asupra personajelor caricaturizate. În rolul lui *Ion*, tătătorul la Securitate, nutrind visuri de fericire și prosperitate familială, vajnic senator și ministru după Revoluție, Victor Giurescu e într-un tot convingător, are farmec și aplomb. Isabela Neamțu e *Mio*, nefericita consoartă a parvenitului Ion, actrița, atașantă și versatilă, izbutind câteva scene savuroase

(în songul *Mio se îngrașă*, de pildă), executate cu profesionalism. Foarte buni mi s-au părut Horia Suru (*Teo*) și Matei Rotaru (*Vic*), cu o mențiune în plus pentru primul. Capricioasa, răsfățata *Fifi*, cântăreață și actriță pomo (care va sfârși în comă alcoolică, într-un *snuff movie*) e figurată de Nora Covali cu siguranță și studiată „naturaletă”. Are prezență ferm conturată și elocință pe măsură Cezar Antal, care întruchipează trei personaje diferite (*Peca*, *Președintele*, *Dumnezeu*), nuanțând exact. Din ansamblul acestui spectacol de mare ambiție, desfășurat în excelent decor semnat de Morgan Large și Ioan Murariu (ei au înălțat o schelărie metalică în fundalul scenei, impersonală și multifuncțională, de mare efect, și costume adecvate modemei viziuni regizorale), mai fac parte Cătălina Ieșanu, Adina Suci, Rareș Pîrlog. Muzica inspirată, un melanj de genuri plin de umor, de citate, este creația lui Christoph Bauschinger. Andrea Gavrilu asigură coregrafia montării, în bună notă profesională, în timp ce de efectele sonore s-a ocupat David Mackie.

România 21 este o nouă probă de teatru viu dată de admirabila trupă de la Piatra Neamț. E un spectacol care degajă energie, în care se joacă, se dansează și se cântă *live*, totul cu dăruire. Fără mare strălucire, însă. Sau poate am așteptat eu prea mult, văzând așa o defilare de forțe. Oricum, e un spectacol care se vede cu plăcere și folos, vesela amărăciune a satirei conținute având un rol terapeutic. Te scoate dintr-o zonă caldă, apatică, provocându-te la o reexaminare identitară critică, autoironică, responsabilă și lucidă.

Teatrul Tineretului Piatra Neamț – România 21 de Peca Ștefan Regia: Pia Furtado. Muzica: Christoph Bauschinger. Efecte sonore: David Mackie. Scenografia: Morgan Large, Ioan Murariu. Coregrafia: Andrea Gavrilu. Asistent regie: Andreea Dragoman. Cu: Victor Giurescu, Isabela Neamțu, Horia Suru, Matei Rotaru, Nora Covali, Cezar Antal. Ansamblu: Cătălina Ieșanu, Adina Suci, Rareș Pîrlog. Data premierei: 24 aprilie 2010.

Constantin PARASCHIVESCU

Spectacol remarcabil în casă modernă

Din septembrie 2009, dorința vâlcenilor de a avea un teatru propriu s-a împlinit.

Atunci s-au încheiat lucrările de construcție începute în 2005 în spațiul fostului cinematograful modern, degradat și inutilizabil, aflat în preajma Casei de Cultură a Sindicatelor. Aflu că pe același loc a funcționat cândva Teatrul Adreani, ca gazdă a trupelor aflate în turneu și ca cinematograful. Spre cinstea lor, autoritățile locale, prefectura și consiliul județean, au hotărât și susținut cu fonduri realizarea acestui edificiu modern, care, după proiectul arhitectului Cristinel Vlad, încântă și prin concepție – pereți de sticlă, cu deschidere spre soare și lumină – și prin funcționalitate – două săli de spectacole, una cu două sute de locuri, în pantă, alta mai mică, acustică foarte bună, foyere disponibile pentru spectacole-lectură și consfătuiri, o sală spațioasă pentru repetiții de mișcare, workshopuri, pregătire coregrafică, gimnastică etc., instalații de sunet și lumină performante. Totul, la un nivel exemplar și de bun gust.

Ca și spectacolul văzut de mine în aprilie 2010, cu piesa lui Slawomir Mrozek *Tango*. Cea care l-a făcut cunoscut pe scenele importante ale Europei în a doua jumătate a secolului trecut și ulterior ale lumii. Scrisă în 1965, ea a fost jucată și în România la puțin timp, în 1967, într-un spectacol memorabil realizat de Radu Penciulescu la Teatrul Mic, cu o distribuție excepțională în care apăreau George Constantin și Olga Tudorache, Victor Rebengiuc și Octavian Cotescu. Văzând dezordinea existențială a unei familii, cu reflexele unor false tradiții, Mrozek are în vedere proiecția mai largă a societății, cu decăderea morală ce o caracterizează și lipsa de orizont. Revolta împotriva acestei stări degradante e întruchipată de tânărul Arthur, care vrea să reintroducă ordinea, dar piere sub dezlănțuirea forței primitive, animalice, a unui ins tolerat și simpatizat aici, care ajunge să-i domine în final, *Edek*. „Simptom vulgar al decrepitudinii timpului nostru”, îl definește Arthur. Proiecție grotesc-tragică a dezumanizării, familiale, sociale.” Un dans al autodistrugerii”, o numea în cronică din 1968 Ana Maria Narti.